

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-534-1-76>

HISTORICAL DEVELOPMENT OF THE UNIFICATION OF INCOTERMS TRADE RULES

ІСТОРИЧНИЙ РОЗВИТОК УНІФІКАЦІЇ ТОРГОВИХ ПРАВИЛ INCOTERMS

Tkach O. V.

*Doctor of Economic Sciences,
Professor,
Professor at the Department
of Management and Marketing
Vasyl Stefanyk Precarpathian National
University
Ivano-Frankivsk, Ukraine*

Tkach O. B.

*доктор економічних наук, професор,
професор кафедри менеджменту та
маркетингу
Прикарпатський національний
університет імені Василя
Стефаніка
м. Івано-Франківськ, Україна*

Kuchera A. M.

*Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of Foreign Languages
Vasyl Stefanyk Precarpathian
National University
Ivano-Frankivsk, Ukraine*

Kuchera A. M.

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов
Прикарпатський національний
університет імені Василя
Стефаніка
м. Івано-Франківськ, Україна*

Korytko L. Ya.

*Doctor of Law, Professor,
Head of the Department of General
Law and Humanities
Ivano-Frankivsk Educational and
Scientific Law Institute of the National
University «Odesa Law Academy»
Ivano-Frankivsk, Ukraine*

Korytko L. Ya.

*доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри загальноправових
та гуманітарних дисциплін
Івано-Франківський навчально-
науковий юридичний інститут
Національного університету
«Одеська юридична академія»
м. Івано-Франківськ, Україна*

Формою міжнародних економічних відносин є світова торгівля, яка представляє собою сукупність зовнішньої торгівлі всіх країн світу. Основними видами міжнародної торгівлі є: традиційна торгівля, торгівля продукцією в рамках кооперації, зустрічна торгівля. Зрозуміло, що зародження міжнародної торгівлі сягає глибокої давнини. Протягом історичного розвитку людства міжнародну торгівлю стимулювали різні глобальні прогресивні події, які відіграли визначну роль в

економічному поступу: великі географічні відкриття, індустріалізація, нагромадження капіталу, поглиблення міжнародного поділу праці.

У ХХ столітті в сфері міжнародної торгівлі виникла потреба в уніфікації підходів до умов доставки товарів від продавця до покупця. Ідею уніфікації торгових правил запропонувала Міжнародна торгова палата (МТП) 1921 року. А перша версія правил під назвою INCOTERMS була опублікована 1936 року. Назва INCOTERMS розшифровується як «International Commerce Terms» (міжнародні комерційні умови).

Слід зазначити, що європейський бізнес та інші учасники глобального торговельного обміну, керуючись чисто прагматичними намірами, почали самостійний пошук альтернативних засобів регулювання їхніх взаємних торгових стосунків. Результатом такого пошуку в другій половині ХХ століття починається спонтанне формування нового способу регулювання та управління зовнішньоекономічними операціями – *lex mercatoria* [1, с. 113]. Що є певною сукупністю вироблених і застосовуваних учасниками комерційних відносин правил поведінки, що діють протягом тривалого періоду часу. Важливими документами, що кодифікують торговельні звичаї, є, у першу чергу, вищезазначені Міжнародні правила по уніфікованому тлумаченню торгових термінів (ІНКОТЕРМС).

Як свідчить історичний досвід, з другої половини ХХ століття світова торгівля розвивається високими темпами, тому були прийняті нові редакції Правил в 1953, 1967, 1974, 1980, 1990 роках. За цей час було визначено умови перевезення морським транспортом, залізничним та автомобільним транспортом, а також повітряні перевезення (авіатранспортом). Тобто, чітко визначено комерційні умови щодо перевезень (наприклад, умови завантаження й розвантаження вантажу, оплати вантажоперевезення) усіма видами транспорту.

Варто нагадати, що INCOTERMS – це кодифікований збірник правил міжнародної торгівлі, які використовуються в договорах купівлі-продажу. На базі INCOTERMS врегульовані такі взаємини сторін міжнародного контракту в сфері міжнародної торгівлі: розподіл відповідальності за оплату доставки товару; визначення дати передачі товару продавцем покупцеві, або його представнику; момент переходу ризиків, пов'язаних з втратою або ушкодженнями товару / вантажу [2].

Уже в ХХІ столітті правила INCOTERMS переглядалися тричі в 2000, 2010 та 2020 роках, що спричинено певними змінами в міжнародних торговельних відносинах: запровадженням електронного документообігу, необхідністю забезпечення безпеки перевезення вантажів, особливо морським та авіатранспортом.

В Україні Офіційні правила тлумачення торговельних термінів Міжнародної торгової палати розміщуються на офіційному сайті Верховної Ради та оприлюднюються в урядових вісниках. Зокрема, редакція 2000 року опублікована в газеті «Урядовий кур'єр», № 63, 3 квітня 2000 року. Ці Правила видання МТП № 560, введені в дію з 01.01.2000 року. Щодо редакції 2010 року, то Верховна Рада України не має письмового дозволу на відтворення чи копіювання цього документа. Це стосується і наступних редакцій. Така ситуація має місце станом на зараз. При цьому українським законодавством не передбачена вимога про обов'язкове застосування INCOTERMS до договорів поставки.

Тому суб'єктам ЗЕД слід пам'ятати, що правила міжнародної торгівлі INCOTERMS не є обов'язковими до застосування учасниками торговельних відносин. Сторони при укладанні контракту самостійно визначають умови, посилаючись на національне законодавство, торгові звичаї, ділову практику тощо.

Водночас зауважимо, що правилами INCOTERMS не регулюються питання переходу права власності на товари, відповідальності за поставку товарів неналежної якості тощо. Вони регулюються нормами міжнародного права та національним законодавством учасників торговельних відносин.

Умови, визначені Правилами INCOTERMS, можуть використовуватися також у внутрішній торгівлі, за взаємною згодою сторін договору.

Вважаємо доцільним зупинитися на особливостях найновішої, останньої на сьогодні, редакції INCOTERMS 2020 року: відмітку про перебування на борту в коносаменті можна робити перед завантаженням товару на судно; витрати відображаються у статті A9/B9 кожного правила; умови CIP і CIF вимагають обов'язкового страхування товару хоча б із мінімальним покриттям; у FCA, DAP, DPU та DDP враховується перевезення товарів без третіх осіб (з власними ТЗ); правило DAT було замінено на DPU, що дозволяє обирати будь-яке місце як пункт призначення; правила підкреслюють відповідальність продавця за дотримання безпекових вимог і додаткові витрати, які він несе [3].

Наостанок зазначимо, що теоретично сторони за договором купівлі-продажу можуть застосовувати будь-яку із відомих редакцій INCOTERMS, обумовивши рік видання Правил. Прямої заборони на використання попередніх редакцій Правил в міжнародній торгівлі немає.

Отже, історичний розвиток офіційної уніфікації торгових правил INCOTERMS бере початок в XX столітті, перша версія опублікована

МТП 1936 року. З того часу було прийнято декілька нових редакцій Правил, остання на сьогодні в 2020 році.

Література:

1. Ткач, О. В. Зміст успішної зовнішньоторговельної стратегії підприємств в умовах євроінтеграційних процесів. *Актуальні проблеми розвитку регіональної економіки*. 2024. Т. 1. № 20. С. 110–117.
2. Інкотермс / Incoterms 2010. *DCH Group* : веб-сайт. URL: <https://dchgroup.com.ua/ukr/incoterms-2010/> (дата звернення 17.01. 2025).
3. Інкотермс 2020 – основні поняття і правила в галузі міжнародної торгівлі. *Школа бізнесу Нова пошта*. : веб-сайт. URL: <https://online.novaposhta.education/blog/incoterms-2020-osnovni-ponyattya-i-pravila-v-galuzi-mizhnarodnoi-torgivli> (дата звернення 17.01. 2025).

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-534-1-77>

DETERMINING THE IMPACT OF EUROPEAN INTEGRATION PROCESSES ON THE FOREIGN TRADE RELATIONS OF THE BALTIC STATES AFTER THEIR ACCESSION TO THE EUROPEAN UNION

ВИЗНАЧЕННЯ ВПЛИВУ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНІ ВІДНОСИНИ КРАЇН БАЛТІЇ ПІСЛЯ ВСТУПУ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Filipov O. M.

Postgraduate student at the Department of International Economic Relations and Logistics Educational and Research Institute “Karazin Institute of International Relations and Travel Business” V. N. Karazin Kharkiv National University Kharkiv, Ukraine

Філіпов О. М.

аспірант кафедри міжнародних економічних відносин та логістики Навчально-науковий інститут “Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу” Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна м. Харків, Україна

Актуальність теми доповіді зумовлена швидкими змінами у світовій економіці, що впливають на міжнародну торгівлю та змушують країни Балтії адаптувати свої торговельні стратегії до нових викликів. Важливо дослідити, як членство в Європейському Союзі (ЄС) сприяє зростанню